

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 20. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 25. februar 2021
Tidspunkt: kl. 12.30
Sted: vær. 1-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Henrik Møller (S), Jens Joel (S), Henrik Vinther (RV), Søren Søndergaard (EL), Peder Hvelplund (EL), Victoria Velasquez (EL), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Alex Ahrendtsen (DF), Birgitte Bergman (KF) og Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: Udenrigsminister Jeppe Kofod, erhvervsminister Simon Kollerup og sundhedsminister Magnus Heunicke.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Modtagelse af deputation fra Global Aktion vedr. EU-Mercosur-handelsaftalen EUU alm. del (20) – bilag 324 (henvendelse af 23/2-21 fra Global Aktion)

Nikolaj Kornbech, Global Aktion
Magnus Jensen Nielsen, Global Aktion

Nikolaj Kornbech: Anledningen til dette foretræde er samrådet med udenrigsministeren om Mercosur-aftalen den 4. marts 2021 i Europaudvalget. Der har været en del snak, herunder i medierne og i form af spørgsmål og svar med ministeren, om, hvorvidt man med sanktionsmulighederne kan påvirke Mercosur-landene navnlig på klimaområdet. Vores hovedbudskab er, at vi først og fremmest må fokusere på, hvad der står i aftalen. Det er en handelsaftale; det vil sige, at en masse varer bliver liberaliseret, hovedsagelig klimaskadelige varer. Vi vil desuden tale om nogle af de misforståelser, der præger debatten om aftalen.

Klimaskadelige varer

Aftalen liberaliserer et stort antal landbrugsprodukter, bl.a. oksekød, soja, ætanol – hovedsageligt fra Mercosur til EU-landene. Dette vil føre til megen afskovning; det estimeres af Institut Veblen til at være 25 pct. om året de første 6 år efter aftalens indtrædelse, hvilket må siges at være en voldsom stigning. Årsagen er, at et stort antal kvoter bliver forøget, herunder bl.a. 50 pct. for oksekød, 540 pct. for ætanol, 60 pct. for ris, 55 pct. for fjerkræ. Den forhøjede produktion, som handelsaftalen vil medføre, giver en samlet stigning på 34 pct. i udledninger, og her er soja ikke medregnet, fordi eksport-skatten fjernes helt i to lande, og derfor er det sværere at give et estimat. Men alt i alt vil det medføre en voldsom klimabelastning.

Men hensyn til afskovning skal det for god ordens skyld bemærkes, at der jo er tale om Amazonas – verdens vigtigste økosystem. Ét, som førende klimaforskere har identificeret som et ”tipping element” i klimakrisen, hvilket betyder, at klimaet i værste fald risikerer at komme helt ud af kontrol, hvis aftalen bliver godkendt. Andre vigtige sydamerikanske økosystemer som Cerrado og Gran Chaco er også truet af bl.a. sojaproduktion og kvægdrift, hvorfor aftalen vil være med til at sætte også disse områder under pres. Vi står ikke kun i en klimakrise; det er også en biodiversitetskrise.

Ydermere bliver biler og andre industriprodukter fra EU også liberaliseret. Når aftalen er fuldt indfaset, vil tolden på passagerbiler været helt fjernet, mens den på andre industriprodukter vil være kraftigt reduceret. Det drejer sig om en øget produktion af benzin- og dieslbiler, og det er rigtigt, at tolden på grøn teknologi samtidig vil blive hævet, men den grønne omstilling herhjemme er et resultat af mange års aktive politiske indgreb; det viser erfaringerne fra f.eks. udbud og etablering af den nødvendige infrastruktur i forbindelse med vindmølleindustrien. Bilerne fra EU er klar til at køre med det samme, men det er den grønne teknologi ikke. Derfor er det en sort aftale, når man liberaliserer begge på samme tid – særligt nu, når uret tikker.

Alt dette er, hvad vi med sikkerhed ved om aftalen. Afskovningen i Amazonas vil gøre stor skade på klimaet, og så har vi slet ikke nævnt truslen mod menneskerettighederne.

Misforståelser i debatten

Magnus Jensen Nielsen: Handelsdelen er selvfølgelig kernen i aftalen, men alligevel har debatten om den i højere grad kredset om andre ting, nemlig håndtag i forskellige former. I debatten er aftalen fremstillet som én, der måske nok ikke er perfekt, men som dog er bedre end ingen aftale. Efter vores mening bygger den vurdering på unøjagtigheder. For det første har udenrigsministeren og andre tilhængere af aftalen har sagt, at aftalen er et skridt i den rigtige retning, da den har et bæredygtighedskapitel, som skulle give os nogle håndtag, hvormed vi kan presse Brasiliens præsident, Jair Bolsonaro, til at føre en grønnere politik.

Et håndtag er dog noget man trækker i, hvorefter der sker noget. I handelsdelen er f.eks. et håndtag: Hvis en af parterne bryder aftalens regler for frihandel, fungerer tvistbilæggelsesmekanismen sådan, at landene kan sanktioneres, såfremt de ikke retter sig ind efter den afgørelse, der bliver truffet. Der er altså klokkeklare, hårde konsekvenser ved at bryde handelsdelen. Desværre er bæredygtighedskapitlet i aftalen, som skulle være et håndtag til at gøre aftalen grøn, ikke underlagt tvistbilæggelsesmekanismen med sanktioner. Bæredygtighedskapitlet har sin egen tvistbilæggelsesmekanisme, som i stedet fungerer således, at der først er en runde med konsultationer mellem parterne, og hvis det så ikke fører til noget, er der en runde mere. Hvis den nye runde heller ikke fører til noget, vil der blive nedsat et ekspertpanel, som indleder en undersøgelse og kommer med en udtalelse. Den udtalelse kan parterne så tage til efterretning, men der er ingen konsekvenser ved ikke at rette ind efter den, ingen sanktionsmuligheder og intet grundlag for at kunne presse på. Det betyder f.eks., at Bolsonaro selv kan vælge, om han vil handle på eller ignorere en eventuel en udtalelse om, at han har forbrudt sig mod bæredygtighedskapitlet. At kalde det et håndtag er lidt en smagssag.

En anden misforståelse er, at mere handel med en som Bolsonaro vil give mulighed for at indgå i dialog med ham og presse ham til at føre en grønnere politik. Der skal man bare være opmærksom på, at det under Bolsonaro kun er gået én vej for klimaet, miljøet, afskovningen, oprindelige

folk og andre dele, som bæredygtighedskapitlet skulle beskytte. Alt dette er sket, mens EU har været Brasiliens næststørste handelspartner. Nu agter vi så at handle endnu mere med ham og give ham den aftale, han gerne vil have, uden sanktionsmuligheder – og så tror vi på, at han gennem dialog og ren frivillighed vil ændre kursen hundrede og firs grader.

Udvalgsmedlemmerne må naturligvis selv bestemme, hvor meget tillid de har til Bolsonaros grønne politik, men i vores øjne er det i bedste fald uden belæg og i værste fald en meget alvorlig satsning midt i en klimakrise.

Når man så kigger på kernen i aftalen, som liberaliserer grundene til afskovning, og tilmed ser, at de opvejende elementer reelt ikke har de tænder og den vægt, som de burde have, har vi altså som udgangspunkt en sort aftale. Det er ikke bare en uperfekt aftale, som alligevel er bedre end ingen aftale, og det er heller ikke bare et lille skridt i den rigtige retning – aftalen er et aktivt skridt i den forkerte retning. Bolsonaro er ikke ved at leve op til Parisaftalen; med denne aftale rykker vi et skridt længere væk fra at leve op til Parismålene. Derfor skal den helt afvises.

Der har været tale om at lave et tillægspapir eller en erklæring, en såkaldt præambel, som skal gøre aftalen grønnere og mere socialt retfærdig. Det har tidligere været en løsning i EU's handelspolitik, f.eks. i forbindelse med frihandelsaftalen med Canada (CETA). Om det vil vi sige, at det er fuldstændig udelukket, at en præambel skulle medføre en grundlæggende ændring af aftalens liberalisering af grundene til afskovning. Det er også fuldstændig udelukket, at en hensigtserklæring eller et tillægspapir vil ændre, at handelsdelen har hårde sanktioner, og at bæredygtighedskapitlet ikke har. Man løser ikke dette i løbet af foråret ved at lægge et ekstra dokument ind med flotte ord. Man løser det kun ved at afvise aftalen og føre en anden politik.

Endelig kan man sige noget, som udenrigsministeren helt sikkert har erklæret sig enig i mange gange, nemlig at handelspolitikken er en del af klimapolitikken, og til det må man bare sige, at EU-Mercosur-aftalen er rigtig dårlig klimapolitik.

Henrik Møller: I tager i høj grad udgangspunkt i præsident Bolsonaro, som må siges at være en speciel personlighed. Men i USA oplever vi nu, at man faktisk melder sig ind i kampen om menneskerettigheder og Parisaftalen. Mercosur-aftalen har jo mere end 20 år på bagen set i forhold til de pågående forhandlinger, og Bolsonaro er blevet meget central i diskussionen, men han bliver jo ikke ved med at være præsident. Der vil måske komme andre holdninger til handel, klima og miljø i Brasiliens ledelse.

Søren Søndergaard: Kan I uddybe, hvad I sagde om præambelen? I siger, at den ikke vil kunne ændre ved den grundlæggende tekst. Mandatet til forhandlingerne blev givet lang tid før, der var nogen, som for alvor talte om klima, men hvis man nu ville indføre noget i præambelen, kunne man så ikke skrive noget, der ændrede det? Kunne det ikke være en måde at inddæmme det på?

Der findes eksempler på andre handelsaftaler med lignende mekanismer, f.eks. med Sydkorea og Vietnam, med hensyn til menneskerettigheder. Har I en vurdering af, hvordan det foregik med disse aftaler?

Magnus Jensen Nielsen: Til Henrik Møller: Vi lægger meget vægt på Bolsonaro, fordi det er i forlængelse af den offentlige debat, men det er helt rigtigt, at det ikke skal handle om ham. Det skal handle om, at aftalen liberaliserer grundene til afskovning, og det vil den blive ved med, uanset om

vi handler mere oksekød, og uanset hvem, der sidder for bordenden i Brasilien. Det er mere det med tilliden til, at frivillighed er en realistisk vej. Man skal ganske rigtigt ikke fokusere på, hvem der er præsident i Brasilien, men i stedet på, at aftalen aktivt øger de grunde, der lige nu er årsagen til, at verdens vigtigste økosystem har haft rekordstore brande 2 år i træk.

Til Søren Søndergaard, der spørger om, hvorfor en præambel ikke kan løse disse ting: Her er vi tilbage ved kernen i handelsaftalen, altså at liberalisering er årsagerne til afskovning. En præambel har ikke mandat og har historisk ikke givet anledningen til, at man kan forvente, at den går ind og piller ved tingene. Så vidtrækkende er en præambel slet ikke. Vi så det samme i forbindelse med CETA-aftalen. Det handler i højere grad om, i hvilket lys aftalen skal ses, og om, hvilke bestræbelser – der i øvrigt baserer sig på frivillighed – partnerne har.

Nikolaj Kornbech: Man kan sige, at en præambel anviser retningslinjer for, hvordan nogle af de konkrete bestemmelser i aftalen kan fortolkes, hvis der skulle være tvivl. Men der er bare ikke nogen tvivl om, at handelsliberaliseringerne udgør en benhård øgning af kvoter og fjernelse af told på varer, som det i vores øjne er uforsvarligt at øge produktionen af.

Magnus Jensen Nielsen: Til Søren Søndergaards andet spørgsmål: Der har lige været en sag mellem EU og Sydkorea i forbindelse med EU-Sydkorea-aftalen, som også er gået på, hvorvidt der har været et lignende bæredygtighedskapitel, og bæredygtighedskapitlet dækker vel at mærke også arbejdstagerrettigheder. Afgørelsen var, at aftalens bæredygtighedskapitel for arbejdstagerrettigheder ikke forpligter Sydkorea til at leve op til de arbejdstagerrettigheder, som EU ellers mener ligger i bæredygtighedskapitlet. For det har Sydkorea ikke gjort. Så det er ikke bare vores vurdering, at der er en signifikant forskel på bindende sanktionérbare klausuler og frivillighedsbaserede kapitler; samme vurdering har folk med væsentlig mere juridisk indsigt og indsigt i handelsinvesteringsret end os. Kapitlerne er således ikke tilstrækkeligt bindende.

Den fungerende formand: De 15 minutter er ved at være gået, så jeg vil gerne sige tak til jer, Nikolaj Kornbech og Magnus Jensen Nielsen, for et godt indspil, som måske også er et godt udgangspunkt for det kommende samråd. Tak fordi I kom.

Punkt 2. Uformel videokonference for EU's handelsministre den 2. marts 2021

EUU alm. del (20) – bilag 323 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren indledte sin forelæggelse med at redegøre for de seneste udviklinger i relevante handelspolitiske sager siden den seneste forelæggelse i november. (Se punkt 2.3 *Siden sidst*). Punktet om handelspolitisk strategirevision blev forelagt til orientering.

1. Kommissionens meddelelse om handelspolitisk strategirevision

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0066

Videokonference 2/3-21 – udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat)

Udenrigsministeren: Meddelelsen blev offentliggjort i uge 7 og erstatter EU's hidtidige handelspolitiske strategi fra 2015. Det er indlysende, at meget har ændret sig siden 2015. Rammerne for handelspolitikken er i dag mere usikre. Stigende unilateralisme og geopolitiske spændinger truer regelbaseret handel og internationalt samarbejde. Covid-19 har forstærket tendenserne og desuden skabt nye udfordringer. Derfor har det været både fornuftigt og nødvendigt at gentænke EU's handelspolitiske strategi. Jeg orienterede Udvalget om det foreløbige arbejde med strategirevisionen i november. Fra dansk side har vi spillet ind med bl.a. vores ønsker til WTO-reform, bæredygtig handelspolitik og digital handel. Nu har vi så den endelige strategi foran os – med titlen *En åben, bæredygtig og offensiv handelspolitik*.

Udgangspunktet er "åben strategisk autonomi", hvor EU på den ene side forbliver åben for omverdenen og bidrager til og drager nytte af internationalt samarbejde. Og på den anden side styrker sin modstandsdygtighed og træder mere i karakter på den globale scene bl.a. med henblik på at beskytte sig imod unfair handelspraksis. Eksempelvis ved om nødvendigt at handle unilateralt.

Inden for denne overordnede ramme fastlægger den nye strategi tre overordnede mål. Handelspolitikken skal:

1. bidrage til EU's grønne og digitale omstilling og til økonomisk genopretning efter covid-19,
2. sætte rammerne for en mere bæredygtig og retfærdig globalisering, og
3. styrke EU's mulighed for at forfølge egne interesser og håndhæve aftalte rettigheder.

Handelspolitikkenes kernefunktion er at fremme udveksling af varer og tjenesteydelser over grænser til gavn for borgere, arbejdstagere og virksomheder. Strategien præsenterer seks specifikke indsatsområder:

1. WTO-reform
2. Klimaomstilling og fremme af ansvarlige og bæredygtige forsyningskæder
3. Digital omstilling
4. Fremme af EU's rolle ift. at sætte globale standarder
5. Styrkede partnerskaber med nabolandene og Afrika

6. En styrket implementerings- og håndhævelsesindsats

På den uformelle videokonference forventer jeg en kort orientering fra handelskommissær og vicekommissionsformand Valdis Dombrovskis om hovedlinjerne i den ny strategi fulgt af en bred udveksling af synspunkter. Det er desuden forventningen, at det portugisiske formandskab vil benytte sig af videokonferencen som startskud til en proces om forhandling af rådskonklusioner om den ny strategi. Konklusionerne skal vedtages på det formelle handelsministerrådsmøde i maj.

Forud for videokonferencen og i det efterfølgende arbejde med rådskonklusioner vil regeringen anlægge en positiv tilgang til den ny strategi. Den kommer på et godt tidspunkt og indeholder mange relevante overvejelser, bl.a. om handelspolitikens bidrag til EU's grønne og digitale omstilling og til genopretning efter covid-19. Meget vil naturligvis afhænge af den faktiske implementering, men jeg ser vigtige overlap med regeringens ønske om en åben, fair og bæredygtig handelspolitik, funderet på regelbaseret samarbejde og et stærkt multilateralt engagement.

Især er jeg enig i, at handelspolitikken skal guides af et princip om åben strategisk autonomi, hvor EU på en gang fremmer åbne markeder og internationalt samarbejde og styrker sin modstanddygtighed. Covid-19 har vist, at der er sårbarheder i forsyningskæderne for kritiske sundhedsprodukter, som skal håndteres.

Strategiens styrkede indsats for implementering og håndhævelse af handelspartneres forpligtelser over for EU har også regeringens opbakning. EU skal naturligvis kunne beskytte sig mod unfair handelspraksis; det skylder vi vores virksomheder og arbejdstagere. Men det skal være inden for rammerne af en åben, fair og bæredygtig handelspolitik. EU må aldrig forfalde til protektionisme.

Derfor er jeg meget tilfreds med strategiens fremhævelse af det multilaterale handelssystemets centrale rolle. For uden et reformeret og velfungerende WTO kan vi ikke få bugt med usikkerheden i den globale økonomi – og dermed heller ikke for alvor gøre fremskridt på mange andre handelspolitiske dagsordener, f.eks. håndtering af unfair kinesisk handelspraksis. Så jeg finder det helt rigtigt at sætte WTO-reform øverst på listen med specifikke indsatser.

Med en ny generaldirektør i WTO – samt en administration i Washington, der lægger op til samarbejde om fælles udfordringer – er der grund til forsigtig optimisme, selv om der fortsat ligger store udfordringer forude. Det vil være vigtigt, at EU fortsat går forrest i arbejdet for at reformere og videreudvikle WTO.

Endelig er det meget positivt, at strategien lægger op til en styrket indsats for bæredygtighed inden for alle dimensioner – både de grønne og de sociale. Her tænker jeg både på, hvordan handelspolitikken kan aktiveres til fordel for klimaet og den grønne omstilling ved at fremme cirkulære, ansvarlige og bæredygtige værdikæder, og på, hvordan et øget fokus på europæiske værdier og ordentlige arbejdsforhold og respekt for arbejdstagerrettigheder i globale værdikæder kan udbrede fordelene ved international handel til de mange frem for blot at gavne de få.

Handelspolitikken kan ikke løse alle problemer, men den kan yde et bidrag. Det tæller også. Det er ligesom med investeringsaftalen med Kina, jeg nævnte før – den løser ikke alle de udfordringer, vi har, men den giver os endnu et redskab, endnu et forum for dialog med en vigtig handelspartner, som sammen med andre instrumenter kan være med til at fremme europæiske værdier.

Dette værdibaserede afsæt er vigtigt i sig selv, men det er også vigtigt, fordi det gør handelspolitikken mere relevant for de europæiske befolkninger, når de kan se, at deres bekymringer om klimakrisen eller urimelige arbejdsvilkår bliver taget alvorligt. At EU's handelspolitik drejer sig om at fremme det gode liv for så mange som muligt – og ikke blot om frihandel for frihandlens egen skyld. Det er en pointe, jeg lægger meget stor vægt på og vil prioritere, når vi skal implementere den ny strategi.

Henrik Vinther: Det er dejligt at høre, at der er god balance mellem behovet for en åben og globalt orienteret handelspolitik og nødvendigheden af at gøre op med konkurrenceforvridende tiltag fra Kina. Sidste år blev der sendt et brev fra en gruppe EU-lande, som går i rette med ønsket om at skabe de såkaldte "European Champions". Som jeg forstår ministeren, mener han også, at vi skal skabe et godt og åbent marked, så jeg skal bare lige høre, hvorfor Danmark ikke var medunderskriver på det brev.

Søren Søndergaard: Jeg er enig med ministeren i, at handelspolitik ikke kan løse alt; det kan ikke være sådan, at vi ikke kan handle med nogen, medmindre alt er perfekt alle steder. Så ville der være meget lidt handel. Men det er klart, at der er nogle vigtige hovedkategorier: f.eks. at handelen ikke bidrager til at ødelægge kloden, og at vi handler ikke med parter, der producerer på et grundlag af undertrykkelse og krænkelse af menneskerettigheder.

Der er meget stor forskel på de mekanismer, som gælder. F.eks. er tvistbilæggelsesmekanismen i CETA-aftalen – og oprindelig også i TTP-aftalen – meget hård og kontant. Men for uenigheder eller bilæggelser af tvister om menneskerettigheder eller klima er mekanismerne meget bløde. Af Global Aktions gennemgang (*se punkt 1*) fremgik det, at man i sådanne tilfælde kan gøre sine synspunkter gældende, men når det så er gjort et par gange mellem parterne, sker der ikke mere, hvilket vi også kunne se i forbindelse med CETA. Global Aktion nævnte desuden ekspertvurderingen af frihandelsaftalen mellem EU og Sydkorea, hvor der jo var mange gode opfordringer til implementering af arbejdstagerrettigheder fra ILO (Den internationale Arbejdsorganisation), men i realiteten var der ingen sanktionsmuligheder, hvis de nægtede. Hvordan vil ministeren bringe disse problematikker op i diskussionen om EU's handelspolitiske strategirevision?

Udenrigsministeren: Først til Henrik Vinther: Vi skal passe meget på, når vi diskuterer, hvorvidt man skal støtte specielle virksomheder på bestemte måder, eller hvordan man sikrer, at regeringerne ikke kommer til at gå ind og "pick the winners" – hvor vi vælger, hvem der vinder og får penge, og hvem der ikke puttes penge i. Efter min opfattelse skal vi nok i højere grad fokusere på at skabe rammevilkår for, at virksomheder kan blomstre, særligt med henblik på at anvise en grøn og bæredygtig retning i vores handelspolitik. Det handler jo også om, at der er en forbindelse mellem vores handelspolitik og den politik vi fører i EU, det indre marked, konkurrenceregler og konkurrencepolitikken. Det sørger man for ved at have fair og ensartede konkurrenceregler, der side-stiller store og små lande, lande med mange ressourcer og lande med færre ressourcer, så man undgår statsstøtte eller anden handelsforvridende praksis. Det er også med til at skabe en dynamik ved, at der er fair konkurrence, som gør, at man ikke begynder at "pick the winners".

Det er det balancepunkt, der skal være. I den forbindelse lægger mine synspunkter sig jo op ad konkurrencekommissær Margrethe Vestagers. Industripolitik skal være klog og begavet med henblik på at fremme det grønne og det bæredygtige med rammevilkår, men man skal ikke gå for langt

og sige, at vi alene støtter bestemte virksomheder eller sektorer på bekostning af andre. Ellers er jeg enig med spørgeren i, at der skal være en balance i tingene.

Kigger man på den globale handelspolitik, er der desværre en megatrend, som går ud på, at man tager flere protektionistiske tiltag og øver mere diskrimination af udenlandske virksomheder. Det er et problem – også for Danmark, som jo er en handelsnation. Derfor skal vi i EU sikre, at vi finder den rigtige balance, så vi ikke selv kommer til at legitimere adfærden i de nye globale tendenser.

Til Søren Søndergaard: Først og fremmest er vi enige om, at handelspolitikken ikke kan løse alle udfordringer. Handelspolitik er et redskab i skuffen, og jeg er af den holdning – som jeg også sagde i min fremlæggelse – at handelspolitik ikke bare skal handle om at liberalisere handel, fjerne told og kvoter – den skal også handle om, at handelspartnerne forpligter sig til de øvrige mål, man har opstillet i verden, f.eks. i Parisaftalen.

Hvis man skal foretage grøn omstilling, koster det penge, og de forpligtelser må man være parat til at påtage sig, for ellers skaber man jo unfair handelsvilkår og unfair konkurrence. Det samme gælder for arbejdstagerrettigheder; det skaber også unfair konkurrence, hvis man ikke skal forhandle med en fagforening om kollektive overenskomster, for slet ikke at nævne, at arbejdstagerne jo vil være dårligere stillet i de lande, som ikke har deres grundrettigheder i orden. Dette skal selvfølgelig også fremmes i vores handelspolitik. Alene kan den dog ikke løse problemerne.

Søren Søndergaard spørger mere specifikt til, hvordan man egentlig håndhæver bæredygtighedskapitlerne i handelsaftalerne. Jeg vil gerne understrege, at alle dele af EU's handelsaftaler er juridisk bindende og underlagt tvistbilæggelse – også bæredygtighedskapitlerne. Der er ikke økonomiske sanktioner, men under bæredygtighedskapitlerne er der mulighed for tvistbilæggelse gennem et ekspertpanel. På baggrund af panelets afgørelse drøftes foranstaltninger, som normalt skal gennemføres inden for 90 dage. Kommissionen vil i år – og det er også svaret på spørgsmålet om, hvor jeg vil stå – gennemføre en evaluering af EU's 15-punktsplan fra 2018 om handel og bæredygtig udvikling og effektiv håndhævelse samt redskaber til at sikre dette. Det er en god idé med en sådan evaluering. Dialog og nationalt ejerskab er normalt den bedste og mest langtidsholdbare vej frem, men måske skal man gøre endnu mere for at sikre overholdelsen af det aftalte. Det er desuden vigtigt at holde sig for øje, at f.eks. økonomiske sanktioner normalt kræver, at der kan påvises en handelsrelateret virkning på en manglende overholdelse af forpligtelser. Hvis det ikke kan påvises, vil det kunne begrænse mulighederne for at tage sager op med vores handelspartnere. Derfor er det ikke vejen frem. Men der skal ikke herske nogen tvivl om, at jeg ønsker stærkere håndhævelsesmekanismer og sanktionsmekanismer i vores handelsaftaler med henblik på bæredygtighed.

Panelafgørelsen i sagen om Sydkorea understreger bæredygtighedskapitlets bindende karakter, fordi sagen viser, at det ikke behøver at have en påviselig virkning på samhandel for at kunne indbringes. Man kan godt bringe det ind, selv om man ikke kan påvise at det påvirker handelen – det er vigtigt at slå fast. Panelet er nået frem til, at Sydkorea ikke har misligholdt forpligtelsen til vedholdende arbejde for ratificeringen af centrale ILO-konventioner. Det skyldes Sydkoreas indsats i løbet af det sidste år, men samtidig fastlås det, at der kontinuerligt skal gøres fremskridt, selv om der ikke er aftalt en fast tidsfrist. Det bør EU holde Sydkorea fast på. Derudover hæfter jeg mig også ved, at

EU har fået medhold i, at Sydkorea skal bringe sin lovgivning i overensstemmelse med grundlæggende principper om foreningsfrihed.

Samtidig viser panelafgørelsen, at handelsaftalernes bæredygtighedskapitler kan bruges aktivt til at presse på i dialogen med vores partnere. Vi så også Vietnam-ratifikationen af to grundlæggende ILO-konventioner, efter at handelsaftalen med EU faldt på plads. Dette er et eksempel på, at vi kan bruge det. Det er ikke det eneste redskab, men det kan bruges, og det skal bruges til at fremme arbejdstagerrettigheder.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Udenrigsministeren: Jeg vil kort nævne enkelte større handelspolitiske sager, der har udviklet sig, siden jeg i november forelagde det seneste handelsministtermøde, og som indgår i konteksten for den ny strategi og for drøftelsen på videokonferencen.

WTO

På WTO-fronten er der – for en gangs skyld, fristes man til at sige – gode nyheder. Den 15. februar blev Nigerias Ngozi Okonjo-Iweala valgt til ny generaldirektør med konsensus. Det blev muligt, da den nye amerikanske administration valgte at bryde med den tidligere præsident Donalds Trumps støtte til den anden tilbageværende kandidat fra Sydkorea. Okonjo-Iweala havde i forvejen opbakning fra stort set resten af medlemskredsen, inklusive EU. Hun er den første kvindelige generaldirektør og den første fra Afrika. Jeg har store forventninger til, at hun vil tilføje WTO den nye dynamik, der er brug for til at bryde stilstanden i organisationen. I den forbindelse er det positivt med det amerikanske signal om fornyet engagement i WTO, der ligger i støtten til Okonjo-Iweala. Både af hensyn til WTO og de bredere perspektiver for handelspolitisk samarbejde mellem EU og USA.

Brexit

Det er ingen hemmelighed, at regeringen kunne have ønsket sig en anden britisk beslutning om tilhørsforholdet til EU, men vi respekterer briternes valg. Og når nu det skulle være, så lykkedes det at få en balanceret handelsaftale, der imødekommer vores krav og ønsker på de fleste områder. Det ændrer naturligvis ikke på – det vil jeg gerne understrege – at Brexit indebærer negative konsekvenser og dårligere handelsforhold, end hvis Storbritannien var blevet i det indre marked. Særligt fiskerierhvervet er hårdt ramt.

Kina

Få dage efter aftalen med Storbritannien indgik EU den 30. december principaftale med Kina om en bilateral investeringsaftale. Med aftalen forpligter Kina sig til at give bedre markedsadgang og mere retfærdige konkurrencevilkår for vores virksomheder, og – som et nybrud – forpligtelser om bæredygtighed med hensyn til klima og arbejdstagerrettigheder. Investeringsaftalen bidrager til rebalancering og større gensidighed i den økonomiske relation til Kina, hvilket EU har sat sig som mål. Og den giver os et nyt redskab til dialog med kineserne på især ét område, hvor vi bestemt ikke ser ens på tingene, nemlig arbejdstagerrettigheder. Selvfølgelig løser aftalen ikke alle de udfordringer, vi har med Kina; det ville være naivt at tro. Men den giver et fremskridt, som vi efter min mening både kan og skal følge op på, både i EU og sammen med vores amerikanske allierede. Jeg vender tilbage til udvalget om aftalen på et senere tidspunkt, inden den forelægges Rådet til godkendelse.

Punkt 3. Uformel videokonference for EU's ministre med ansvar for turisme den 1. marts 2021

EUU alm. del (20) – bilag 323 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren forelagde punktet til orientering.

1. Udveksling af erfaringer ift. at styrke den fri bevægelighed og det indre marked i turismesektoren og yderligere EU-tiltag til at genstarte turismesektoren i lyset af covid-19 situationen

– *Uformel politisk drøftelse*

Videokonference 1/3-21 – konkurrenceevne – bilag 1 (samlenotat)

Erhvervsministeren: Det portugisiske formandskab har lagt op til en bred diskussion af europæiske tiltag, som kan genstarte den europæiske turismesektor. Dette gælder tiltag, der både kan bidrage til den fri bevægelighed og det indre marked for at gavne turismeerhvervet. Debatten er relevant, da turismeerhvervet er særdeles hårdt ramt som følge af de nationale nedlukninger. Turismeerhvervet er vigtigt for Danmark og har stor betydning for vækst og beskæftigelse i hele landet.

Turismen er desuden med til at sikre, at der er overnatningsmuligheder, oplevelses- og kulturtilbud og liv i butikkerne fra Nexø til kysten ved Agger. For mange EU-lande udgør turisme også en stor del af den samlede økonomi. Turismen er især med til at sikre vækst og beskæftigelse i egne, der er udfordret af stigende urbanisering.

Covid-19 har imidlertid skabt svære vilkår for turismeerhvervet, ikke bare i Danmark, men i hele verden, hvor skiftende smittetryk og nye mutationer begrænser vores mobilitet. Det har desværre gjort mange utrygge ved at rejse. Selv om fremtidsudsigterne for turismen er præget af usikkerhed, er det vigtigt, at vi ser fremad. Regeringen ser positivt på, at det portugisiske formandskab har igangsat diskussionen om, hvordan vi kan genoprette den europæiske turismesektor på kort og mellemlang sigt.

Det første spørgsmål, som skal drøftes på videokonferencen, er, hvilke erfaringer medlemsstaterne har gjort sig i covid-19-forløbet om de interne og eksterne grænser, som kan bidrage til den styrkede fri bevægelighed og til et styrket indre marked gennem turismeaktiviteter.

Overordnet tilgang

Kommissionens overordnede fokus på en gradvis og kontrolleret genåbning af turismeerhvervet flugter med den danske tilgang om en sundhedsmæssig forsvarlig og samfundsmæssig klog genåbning. Regeringen er åben for at drøfte mulighederne for en tættere koordination af indsatsen mod covid-19 i medlemslandene, så længe der tages hensyn til sundhedsmæssige risici og national kompetence. Dermed skal fastlæggelsen af de konkrete indsatser fortsat ske i medlemslandene.

Indrejserestriktioner og nye virusvarianter

Vi står dog som bekendt et andet sted, end vi gjorde i sommer. Det skyldes bl.a., at vaccinationerne er påbegyndt i Danmark og i resten af EU. Men vi har samtidig kunnet konstatere en række

nye og bekymrende varianter af covid-19. Vi ved, at sådanne virusvarianter kan importeres fra udlandet, og det er med henblik på at imødegå spredningen af nye, mere smitsomme varianter, at vi har indført generelt skærpede rejserestriktioner.

De bekymrende virusvarianter har også været drøftet i EU, herunder på stats- og regeringschefernes videokonference den 21. januar 2021, hvor det blandt andet blev konkluderet, at der kunne være behov for tiltag, som begrænser ikkেন্দব্বি rejser. Som opfølgning herpå vedtog Rådet i starten af februar skærpselser til to rådshenstillinger om rejserestriktioner for henholdsvis de indre og de ydre grænser.

Som nævnt er den nuværende situation fortsat bekymrende. Særligt når man ser på risikoen for import af nye, bekymrende virusvarianter. Det er en risiko, som vi fra regeringens side ønsker at minimere, og det er derfor vigtigt, at vi går forsigtigt frem – også med hensyn til at åbne for turisme. Det er dog vigtigt, at vi ser fremad, i takt med at flere og flere personer rundt om i Europa bliver vaccineret i disse dage. Selv om vi stadig er i de indledende faser, er det vigtigt, at vi forbereder os på at genåbne samfundet, når det igen er sundhedsmæssig forsvarligt.

Vi er fra dansk side i gang med at udvikle et digitalt coronapas. Der pågår desuden drøftelser i EU om vaccinecertifikater, omend de er i en tidlig fase. Der er således ikke taget stilling til anvendelsesområderne, herunder om coronapasset eksempelvis kan anvendes til at åbne for turisme.

Regeringen er i den forbindelse åben for, at der i EU indledes drøftelser af, hvorvidt coronapas på sigt kan bruges som led i genåbningen af rejseaktiviteter. Selve anvendelsen af coronapas skal dog ske på en forsvarlig måde, der er i overensstemmelse med sundhedsfaglige anbefalinger. Der er vi ikke endnu, men vi følger udviklingen tæt.

Det andet spørgsmål, som skal drøftes på videokonferencen er hvilke yderligere EU-tiltag, der skal tages for at genstarte den europæiske turismesektor. Regeringen sætter pris på de EU-tiltag, der er taget for at genoprette den europæiske turismesektor. Regeringen støtter Kommissionens turismepakke, der skal hjælpe EU-landene med en genåbning af turismesektoren, samtidig med at der tages de fornødne sundheds- og sikkerhedsforanstaltninger.

Regeringen støtter desuden Kommissionens tilgang til at fremtidssikre den europæiske turismesektor efter covid-19, hvor der sigtes mod, at Europa bliver en foregangsregion inden for bæredygtighed og digitalisering. Dette flugter med regeringens fokusområder for genopretningen af Europas økonomi, hvor den grønne og digitale omstilling bør udgøre rygraden i indsatsen på både kort og lang sigt. Her bør turismesektoren adresseres på lige fod med andre sektorer inden for EU's genopretningsplan.

Regeringen skal i den forbindelse fremhæve behovet for et barrierefrit, åbent og fair indre marked, som giver virksomheder mulighed for at vokse og nytænke på tværs af grænser og sektorer. For at genoprette den europæiske turismesektor finder regeringen det vigtigt at fortsætte det stærke samarbejde i EU og de igangværende koordineringsindsatser. Regeringen støtter derfor en drøftelse af mulighederne for tættere koordination og erfaringsudveksling af nationale turismetiltag for genopretning af turismesektoren. Det er dog vigtigt at understrege, at yderligere EU-tiltag skal ske under

hensyntagen til den nationale kompetence på turismeområdet. Vi ser frem til en konstruktiv drøftelse. En sikker og kontrolleret overgang til genoptagelse af turismesektorens aktiviteter er vigtig. Ikke kun i Danmark, men generelt på europæisk plan.

Birgitte Bergman: Det er rigtig vigtigt, at regeringen er villig til at gå konstruktivt ind i dette. Danmark er jo heldigvis godt med på mange niveauer inden for det digitale, men når det kommer til udviklingen af et vaccinepas – som Det Konservative Folkeparti bakker hundrede procent op om – har jeg dog en bekymring over, om det kan blive trukket i langdrag på grund af lande som f.eks. Tyskland, hvor man stadig bruger fax. Praktiserende læger i Danmark har jo appen "Min læge", som fungerer godt til vaccinedokumentation. Vil det være muligt at køre i to spor, således at man på én gang arbejder for anerkendelse af de danske digitale værktøjer i udlandet og for et europæisk vaccinepas?

EU-landene synes at have forskellig tilgange til, hvordan man skal handle i henhold til incidensen, og det kan være med til at sinke processen yderligere. Det vigtigste er at få genåbnet for international turisme, og her savner jeg en fælles plan for testning. I efteråret og i sommer kunne vi rejse til bl.a. Grækenland med en negativ PCR-test, og det bør vi presse på for igen, fordi hele den europæiske befolkning når måske ikke at blive vaccineret; danskerne når det forhåbentlig.

Det sidste, jeg vil nævne, drejer sig om en eller anden form for turismekorridorer ned gennem Europa. Hvis det kan lade sig gøre, tror jeg, at mange danskere vil tage bilen for at kunne rejse i deres egen lukkede boble, når de f.eks. kører til Frankrig, Kroatien eller Østrig. Kunne man arbejde på – alt efter hvor langt landene er – at indføre rejsekorridorer i Europa?

Ulla Tørnæs: Først vil jeg gerne takke for, at ministeren udviste fleksibilitet og kunne deltage i mødet. Jeg er rigtig glad for, at ministeren understreger, at regeringen bakker op om det fælles arbejde om turismesektoren, herunder ikke mindst drøftelserne om et vaccinepas. Jeg deler til fulde Birgitte Bergmans bekymringer om risikoen for, at det kan drukne i bureaukrati og dermed aldrig blive til noget, men jeg håber, at regeringen vil være med til at holde skruen lige i vandet, for på den måde har vi forhåbentlig udsigt til, at den fri bevægelighed kan vende tilbage – hvis ikke fuldt ud, så i hvert fald i højere grad end nu. Herfra er der således fuld opbakning til, at ministeren engagerer sig i debatten og den efterfølgende proces med virkeliggørelsen af et vaccinepas. Som jeg forstår det, er det noget, bl.a. Grækenland lægger meget stor vægt på, så jeg vil opfordre ministeren til at lægge sig i Grækenlands kølvand.

Jeg forstår, at Kommissionen har sendt et brev til Danmark med en løftet pegefinger over vores måde at lukke grænserne på. Ifølge gængs praksis har regeringen lidt over en uge til at svare på brevet, så vil ministeren løfte sløret for, hvad man har tænkt sig at svare? Det hænger jo tæt sammen med drøftelsen om turisme og muligheden for at krydse landegrænser.

Det næste drejer sig om slutdatoen for nedlukningen af vores grænser. I Storbritannien har man netop stillet en åbning i udsigt, hvilket faktisk har haft en kolossal betydning for rejse- og charterbranchen. Briterne er stormet hen for at købe deres ture til bl.a. Spanien, og jeg tror, at det vil have en nyttig effekt for den danske turistbranche, hvis vi kunne gøre noget tilsvarende. Hvornår vil regeringen reagere på og lade sig inspirere af det, der er sket i Storbritannien?

Jan E. Jørgensen: Jeg vil gerne følge op på spørgsmålene om at få gang i turismen igen. Og selvfølgelig gentage Venstres støtte til et coronapas. Én ting er, at folk *må* rejse, men derfor er det jo ikke sikkert, at alle straks begynder at rejse, når vi får åbnet. Her tænker jeg først og fremmest på de erhvervsrejsende. Vi har jo gjort os forholdsvis positive erfaringer med at holde webinarer og deslige. Findes der et datagrundlag for en vurdering af, om det kommer tilbage på fuldt blus, eller om man fremover godt kan holde diverse konferencer online? Det har jeg en formodning om. Hvis der sker et fald i antallet af internationale konferencer osv., er det selvfølgelig isoleret set en fordel for klimaet, men jo rigtig skidt for rejseindustrien og hotellerne i de store hovedstæder, ikke mindst København, som ellers har et højt antal conferencegæster. Hvis ikke dette datagrundlag forefindes, vil ministeren da tage initiativ til f.eks. at udarbejde en spørgeskemaundersøgelse på europæisk plan, så man i det mindste kan få en mulighed for at forberede sig på de nye tider?

Erhvervsministeren: Først til Birgitte Bergman: Der er ikke nogen hemmelighed i – det er spørgen også inde på – at spørgsmålet om at bruge vaccinationscertifikater eller coronapas er ret sensitivt, når det handler om rejse på tværs af grænser. Det peger Ulla Tørnæs også på. Der er nogle digitale forskelle – så diplomatisk kan man vel godt udtrykke sig – på tværs af landene inden for det indre marked. Det er en barriere, som vi er opmærksomme på, og vi prøver efter bedste evne at få lavet en dansk udgave af et coronapas, som kan anerkendes i andre lande, selv om de digitale udgangspunkter ikke er de samme. Arbejdet er dog stadig i en tidlig fase.

I dag og i morgen bliver der afholdt en videokonference for stats- og regeringscheferne, hvor der vil være en drøftelse af processen for standardiseringen af vaccinecertifikater på EU-plan. Det er vores forventning, at de europæiske stats- og regeringschefer vil bakke op om at fortsætte det tekniske arbejde i den henseende. I de kommende uger vil der som sædvanligt blive fulgt op på det på arbejdsgruppeniveau. Fokus vil efter sigende være på de tekniske løsninger for coronapas, mens man fortsat ikke går så meget ind i spørgsmålet om anvendelsesområdet endnu. Det forventer vi, at man vender tilbage til på et senere tidspunkt.

Så kan jeg sige til Ulla Tørnæs, at regeringen nok skal hjælpe med at holde skruen i vandet, for det er vigtigt. Når det er sagt, holder vi selvfølgelig også skruen i vandet herhjemme med hensyn til vores egen udvikling. Kan vi få vores coronapas anerkendt i andre lande, er det selvfølgelig rigtig godt og vigtigt for danskere, der gerne vil ud, eller for gæster, som vil til vores land. Jeg kan blot bekræfte, at der bliver arbejdet i henhold til de relevante agendaer.

Det er ikke så tit, vi lægger os i Grækenlands kølvand, men der er noget i det, hvad angår tilgangen og tanken om, hvad vi kan med passet, er dybt interessant. Sammen med ligesindede lande presser vi på for at fremme udviklingen, når vi indgår i de europæiske sammenhænge.

Det er korrekt, at der er blevet løftet en pegefinger over grænselukningen. Som jeg sagde tidligere, står vi i en situation med meget bekymrende virusvarianter, og det er vigtigt, at vi handler ud fra et forsigtighedsprincip og passer på Danmark. Derfor vil jeg bruge anledningen til at slå fast, at regeringen selvfølgelig er af den holdning, at indrejserestriktioner fortsat er et vigtigt redskab til at komme bedst muligt igennem denne pandemi. Når vi ved, at nye varianter kan importeres til Danmark fra udlandet, er det vigtigt for regeringen, at der kan iværksættes tiltag, som forsinker en introduktion, der vil føre nye problemer med sig. Når det er sagt – og det var vigtigt at sige indlednings-

vist – føler jeg trang til at understrege, at regeringen selvfølgelig ikke ønsker at opretholde de nuværende rejserestriktioner i længere tid end nødvendigt. Vi gør det for at passe på Danmark i den konkrete pandemisituation. Derfor monitorerer vi løbende situationen – det vil jeg blot bekræfte over for Ulla Tørnæs og udvalget – for at se, hvorvidt indrejserestriktionerne skal justeres. Jeg kan ikke give en slutdato i dag. Vi arbejder på at finde ud af, hvordan vi kan genåbne samfundet. Nu bliver der brede politiske drøftelser oven på den forståelse, der blev indgået i går. Der vil dette spørgsmål helt sikkert også blive drøftet med henblik på risikoen for introduktion af varianter udefra.

Til Jan E. Jørgensens ti tusind kroners spørgsmål om, hvorvidt folk vil rejse igen – om vi kommer til at få gæster til konferencer, eller om det hele bliver digitalt: Jeg tror, og det er kun tro, for jeg kan ikke underbygge det med et stort datagrundlag – dermed ikke sagt, at det ikke findes – at folk vil rejse igen. Jeg tror, at der vil være forsinkelser, men jeg tror, at der vil blive rejst igen.

Vores hovedstad er en fantastisk international konferencelokalitet, som igennem mange år har været dygtig til at tiltrække konferencer. Det sørgede vi for i fællesskab, da vi indgik den politiske aftale om en hovedstadsstrategi i genstartssammenhæng. Det blev gjort med gode aktører som bl.a. Wonderful Copenhagen, Københavns Kommune og Visit Denmark. Det kan godt være, at vi støder på digitale udfordringer, da der vil blive stillet nye krav, men jeg er sikker på, at vi har et knalddygtigt erhvervsliv udi conferenceafviklingen, som også kan kapere den konkurrencesituation.

Jeg er ikke bekendt med, at der skulle være et stort datagrundlag, og jeg er lige ved at tro, at folk er begyndt at rejse igen, inden vi har fået stillet noget an og gennemført processen. I stedet skal vi nok satse på at gøre vores industri klar til at tiltrække folk. På den måde vil folk igen føle sig trygge ved at rejse.

Birgitte Bergman: Hvis 6-dagesreglen ikke havde været der, havde situationen i København nok ikke set så ilde ud, som den gør nu. Jeg tror, det ville gøre en enorm forskel for hotellerne i København at give erhvervslivet og mødekonferencerne tilladelse til at komme i gang igen med de forbehold, at man holder afstand og så videre. Lad os få mere af det, for så kommer vi hurtigere i gang. En mødegæst bruger 3.500 kr. i døgnet, hvorimod en almindelig feriegæst kun bruger en tredjedel. Man skal være opmærksom på, at den internationale turisme har overgået den danske turisme i omsætning. Det vil sige, at vi er meget afhængige af at få international turisme tilbage til Danmark.

Effekten heraf så vi, da den danske kystturisme blev reddet af, at tyskerne fik lov til at komme herop igen; derfor har det heller ikke gjort helt så ondt i Kystdanmark, alt imens København er hårdt ramt. Dog er der ingen tvivl om, at efterspørgslen først vil være der, når der kommer mere klarhed, hvorfor det er så vigtigt, at vi kan blive klogere på, hvornår vi kan trykke på knappen, og folk igen kan komme ud at rejse, og hvornår turister kan komme ind.

Jeg fik ikke svar på mit spørgsmål om gradbøjningen af incidensen. Måske har jeg misforstået det, men jeg oplever, at landene har forskellig tilgang til den, hvilket kan være med til at besværliggøre alt det, vi faktisk taler om i dag og gerne vil have løbet i gang igen.

Henrik Vinther: Det er ganske rigtigt, at Vestdanmark og Kystdanmark, som Birgitte Bergman kalder det, nød godt af, at der blev kigget på rammerne endnu en gang. Det kunne måske også ske med hovedstaden; det er ikke til at vide, for det afhænger jo af udviklingen.

Er ministeren ikke bekymret for, at Danmark bliver kritiseret for at have for lukkede grænser? Ingen betvivler intentionerne om at ville passe godt på Danmark, men måske sender det et signal om, at vi vil ganske vist gerne have, at turisterne kommer, men at det faktisk bliver besværligt for dem.

Ulla Tørnæs: Jeg vil følge op på de to foregående indlæg ved at spørge meget direkte: Om lidt er det påske, og da kommer sædvanligvis rigtig mange turister til den jyske vestkyst, fra Norge og i høj grad fra Tyskland. Da vi sidste forår havde en tilsvarende diskussion, gik Venstre og jeg i brechen for at sikre, at en lejekontrakt til et sommerhus, et dansk feriehus eller en campingplads var et anerkendelsesværdigt formål. Er det med i overvejelserne, når der skal drøftes et turismeerhverv uden barrierer? Erfaringer fra foråret bør jo et eller andet sted også kunne gælde i den sammenhæng. Mig bekendt har der overhovedet ikke været covid-19-smittede blandt de turister, der har taget ophold i danske feriehus.

Jan E. Jørgensen: Birgitte Bergman bragte grimme minder frem om sommerens 6-dagesregel. Kunne vi måske allerede nu få regeringens løfte om, at man ikke lave en tilsvarende 6-dagesregel til sommer? Det var virkelig ødelæggende for turismen i hovedstaden. Jeg var selv på ferie i Danmark, bl.a. på Ærø og i Skagen, og der var masser af mennesker alle vegne, mens København lå fuldstændig øde. Hvis vi kunne få ministerens løfte om det i dag, er der ligefrem godt nyt at gå på weekend med.

Henrik Møller: Jeg vil kort henlede udvalgets opmærksomhed til det næste dagsordenspunkt, hvor sundhedsministeren vil forelægge en sag. Det vil der fremgå, at nogle af mutationerne i høj grad kommer fra folk, der har været på udenlandsrejser. Det har derfor en betydning for, hvordan og hvorledes vi forvalter grænserne.

Erhvervsministeren: Ingen ønsker alt dette i et barrierefrit indre marked. Vi vil gerne bevæge os på tværs af grænserne. Men når pandemien er, som den er, og når mutationerne kommer, som de kommer, og er så lumske, som de er, er det udtryk for ansvarlighed og påpasselighed, når vi formår ikke at få dem indført til Danmark eller i hvert fald forsinket det.

Henrik Vinther spørger, om jeg er bekymret for det signal, vi sender med de lukkede grænser. Det er jeg ikke. Jeg er med på, at de lukkede grænser sender et signal, men omvendt tror jeg faktisk, at det sender et godt signal om, at vi her i Danmark faktisk har styr på det, og at man trygt kan rejse hertil, når alt åbner igen, coronapasset kommer på plads osv. Jeg anerkender selvfølgelig debatten. Det er vores vurdering, at vi er inden for skiven, hvad angår reglerne for at lukke grænser. Det handler alene om at passe på, at vi ikke får indført nye mutationer. Dog må man ikke undervurdere, at det har en positiv betydning for Danmark, hvis vi klarer os godt igennem en pandemi og sørger for at inddæmme udbredelsen af nye mutationer, hvilket er det nye fokusområde.

Jeg er meget enig med Birgitte Bergman i vigtigheden af at få den internationale turisme i gang igen. Derfor skal I anse det, vi gør nu, som én fase ud af en række forskellige faser. Vi er i gang med at forberede genstarten, herunder af turismeerhvervene. Der er i denne uge indført en præ-lancering af hovedstadsindsatsen, som man nu arbejder videre med. Så der er tale om en helt konkret genstart af et turismeerhverv, der er i knæ nu. Vi skal partierne imellem drøfte de videre skridt i genåbningen, og regeringen er allerede i gang med at forberede den mere langsigtede turismestrategi for Danmark. Mange af jer har i kraft af turismeordførerskaber kendskab til diskussionerne om

den bæredygtige destination og rejse, og her har Danmark i den grad noget at byde på. Så vi har både et helt konkret genstartssigte – lad os komme ud af krisen; vi har forhandlingerne om, hvordan der kan åbnes i de næste faser; og så har vi et længere sigte om en blivende, stærk turismesektor. Jeg kan kun udtrykke min enighed med Birgitte Bergman. Jeg er med på, at klarhed er noget af det vigtigste, regeringen kan levere, men i denne situation er det samtidig noget af det sværeste at levere, fordi udviklingen er så uforudsigelig, ikke mindst med de mutationer, der opstår.

Vi har fulgt diskussionen om incidens i løbet af en del måneder nu. Landene opgør tallene på forskellig vis, eller man fører forskellig statistik, og der kan stilles spørgsmålstegn ved, om incidenstallene egentlig kan bruges på tværs af grænser. I virkeligheden håber jeg, at diskussionen snart bliver mindre aktuel, da den vil kunne erstattes af et gensidigt anerkendt vaccinecertifikat eller coronapas. I højere grad end det konkrete incidenstal kommer det an på, om man er vaccineret eller har haft sygdommen, og om man ved, at man ikke smitter igen.

Ulla Tørnæs spørger om påsketurismen. Der må jeg henvise til de drøftelser, som snart går i gang mellem Folketingets partier om planen for de næste faser af genåbningen. Det er en del af åbningsbeslutningen, der blev truffet i denne uge, at man nu vil sætte sig sammen på tværs af partierne og drøfte de forskellige åbningselementer. De tyske turister indgår selvfølgelig i overvejelserne ligesom højskoleme osv. – jeg skal ikke gå det hele igennem. Det må indgå i den prioritering og drøftelse.

Jan E. Jørgensen spørger, om 6-dagesreglen kan træde i kraft igen. Det har regeringen ingen aktuelle planer om. Vi forsøger så godt vi kan at passe på vores dejlige land, og det sker bedst, hvis vi holder væmmelige mutationer ude. Derfor har vi sat en række værn op. En række restriktioner fortsætter, men vi er i gang med en forsigtig og gradvis genåbning af samfundet.

Birgitte Bergman: Det er muligt, at jeg bevæger mig hen, hvor det kan blive svært for ministeren at svare. Vaccineproduktionen og vaccineringen af det europæiske folk har også en betydning for alt det, vi taler om her. Hvad gør regeringen for få flere vacciner til landet og samtidig sikre, at de øvrige europæiske lande får vaccineret deres befolkninger? Hvor ligger deadline for de øvrige lande? Det afhænger jo af, om vaccinepasset kommer eller ej.

Nu bliver der talt meget om mutationer. Mig bekendt vil en virus altid mutere. Al respekt for at det kan blive værre, men det lader til, at regeringen bruger mutationerne som et måde at undgå at svare på, hvornår vaccinationsprocessen er overstået. Hvad er prognoserne?

Den fungerende formand: Sundhedsministeren vil på det næste dagsordenspunkt tale om netop vaccinedelen, så måske skal man søge et svar hos ham.

Jan E. Jørgensen: Ministeren sagde, at regeringen ikke har nogle aktuelle planer for 6-dagesreglen. Jeg skal bare lige være stensikker: Har regeringen ikke nogen aktuelle planer om at *indføre* en 6-dagesregel, eller har regeringen ikke nogen aktuel plan om at *aflyse* 6-dagesreglen? Det var ikke helt klart for mig, men jeg håber selvfølgelig ikke, at regeringen har nogle planer om at gentage 6-dagesreglen – det var bestemt ikke nogen succes.

Erhvervsministeren: Jeg tror nu, at Jan E. Jørgensen havde fanget, hvilken retning mit svar pegede i. Jeg tog dit spørgsmål som et udtryk for, at du var bekymret over en eventuel indførelse af en ny 6-dagesregel, og derfor var mit svar, at der ikke er nogen aktuelle planer i den retning. Men

vi gør selvfølgelig hele tiden, hvad vi kan, for at passe på vores dejlige land. Det håber jeg var et klarere svar.

Sundhedsministeren besøger udvalget lige om lidt, så jeg skal ikke bevæge mig langt ind i det sundhedsfaglige. Jeg kan bare sige – og det er, fordi det har en erhvervspolitisk vinkel – at regeringen presser på for at øge vaccinationskapaciteten i Europa. Jeg tror ikke, at jeg siger for meget, når jeg siger, at vi jo kunne have ønsket os, at kapaciteten var højere på nuværende tidspunkt. Derfor presser vi på. Vi bidrager aktivt til, at vi får mere kapacitet på vaccinedagsordenen. Ikke mindst fordi Danmark i det hele taget er et gennemdigitaliseret, effektivt og velsmurt maskineri, der er klar til at vaccinere. Vi kunne sagtens aftage meget mere. Jeg kan berolige med, at der er et aktivt arbejde i den sammenhæng. Sundhedsministeren kan selv uddybe yderligere om mutationer og andet.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 4. Uformel videokonference for EU's sundhedsministre den 1. marts 2021

Sundhedsministeren: I fredags inviterede det portugisiske formandskab med kort varsel til en uformel drøftelse for sundhedsministre på mandag den 1. marts 2021. På mødet skal vi drøfte den nationale indsats mod nye covid-19-varianter og mutationer, de såkaldte "escape-mutations", som gør, at man i Europa kan forudse en tredje bølge af epidemien. Vi skal derfor også dele erfaringer om de nationale teststrategier og om vaccinationsudrulningen. Vi har fået meget sparsom information om mødet på forhånd. Der er ikke lagt op til en substantiel drøftelse af et dokument eller lignende, og der er derfor heller ikke punkter, som landene skal opnå enighed om. Dog forbliver det vigtigt at udveksle erfaringer i denne situation.

Covid-19 er, som udvalget ved, et tilbagevendende punkt på EU-ministtermøderne. Stats- og regeringscheferne drøfter covid-19 på deres møde i dag, og det er også på dagsordenen for sundhedsministrenes rådsmøde den 16. marts. Det møde kommer jeg og forelægger for udvalget om et par uger – torsdag den 11. marts.

På mødet på mandag vil jeg gøre status over den danske håndtering af virusvarianter og dele vores erfaringer om teststrategier og vaccinationsudrulningen. Det er derfor også det, jeg vil fortælle udvalget om i dag. Jeg forelægger dagsordenen til udvalgets orientering.

1. Covid-19 varianter, nationale teststrategier og udrulningen af de nationale covid-19-vaccinationsplaner

– Udveksling af synspunkter

Videokonference 1/3-21 – sundhed – bilag 1 (samlenotat)

Sundhedsministeren: I Danmark er det lykkedes at bringe smittetallet markant ned. Nedgangen kulminerede for nogle dage siden, og nu kan vi se, at vi er på et plateau, måske med en svag stigning, men som sagt et markant lavere niveau end for et par måneder siden. Det var lige nøjagtig det, der var målet, fordi denne variant ifølge beregningerne rigtigt nok ville overtage i løbet af februar, og da var det vigtigt at hive brændstof ud af epidemien.

Det er og vil blive den helt store udfordring for landene i den kommende tid at håndtere de nye virusvarianter, herunder B.1.1.7, som er mere smitsom og nu er den dominerende variant. Men der er også andre virusvarianter; vi er særligt opmærksomme på dem, som bevæger sig på en anden måde og reagerer anderledes på vacciner. Det bliver et vanskeligt forløb, hvor en tredje og tilmed fjerde bølge er en meget reel risiko. Det er formentlig også baggrunden for formandskabets ønske om en drøftelse i ministerkredsen nu, så vi kan gøre brug af hinandens erfaringer.

Seneste data viser, at varianten B.1.1.7 indtil videre er fundet hos 3.452 personer i Danmark. Den udgør nu ca. 60 pct. af de sekventerede prøver, og dermed breder den sig i Danmark.

Vi følger også B.1.351, den såkaldt "sydafrikanske variant", tæt. Pr. 23. februar 2021 er der påvist i alt 11 tilfælde i Danmark, hvoraf 9 har haft relation til en udenlandsrejse.

Regeringen følger som sagt udviklingen tæt, og vi har iværksat intensiv smitteopsporing af alle danske tilfælde med smitte med de relevante nye varianter og mutationer for at inddæmme smitten

hurtigt og effektivt. Sekventering er et afgørende vigtigt redskab i kampen mod virusvarianterne. Danmark har en høj kapacitet til helgenomsekventering, og vi er et af de lande, der sekventerer flest positive covid-19-prøver. Det gør vi for at finde alle virusvarianter og mutationer i virus. Derfor holder mange øje med udviklingen i Danmark.

Vi har en kapacitet til at sekventere flere end 10.000 prøver om ugen. Det betyder, at der i de seneste uger er sekventeret flere end 90 pct. af alle positive prøver. Derudover bliver der foretaget en såkaldt delta-PCR-test på alle positive prøver, som sikrer, at vi hurtigt kan identificere, om der er tale om en af tre kendte varianter, bl.a. B.1.1.7.

Danmark er p.t. det medlemsland, der sekventerer flest test. Herudover er Island rigtig godt med. Der er dog langt til de øvrige lande, der sekventerer meget få positive prøver. Når man ikke tester, er der et stort mørketal, og når man ikke sekventerer positive prøver, kan man ikke danne sig et overblik over virusvarianter. Jeg vil derfor på mandagens møde endnu en gang opfordre mine EU-kolleger til at sætte mere gang i sekventeringen. Samtidigt er det vigtigt, at ECDC bistår landene i arbejdet med sekventeringen og aktivt følger og understøtter det videre arbejde både med at overvåge nye virusvarianter og opbygge kapacitet til sekventering i landene.

På mødet skal vi desuden drøfte de nationale teststrategier. Med den danske teststrategi har vi etableret et robust setup, der betyder, at vi p.t. kan håndtere op til 120.000 daglige tests. Regeringen har besluttet at opskalere testkapaciteten for at kunne håndtere 170.000 daglige tests inden for få uger.

Den gradvise åbning af samfundet går hånd i hånd med, at danskerne hyppigere skal gøre brug af test. Test er et centralt værktøj i epidemikontrollen. Hurtigttests eller antigen-tests er en vigtig del af vores strategi. Hurtigttests udføres p.t. af to private udbydere, og vi arbejder på et fintmasket net af testkapacitet på tværs af landet.

Regeringen ser også på, hvordan modeller for hurtigttest kan finde lokal anvendelse på skolerne. Vi forventer, at skolerne kan bruge en ny antigen-testmetode, som er mindre indgribende og kun går 2-3 cm ind i næseborene.

Jeg vil på mandag desuden fortælle lidt om den danske vaccinationsindsats og give status over, hvor mange vi har vaccineret. Danmark er fortsat blandt de EU-lande, som har vaccineret den største andel af befolkningen. Sundhedsmyndighederne arbejder på højtryk for at vaccinere så mange borgere så hurtigt som muligt. Første prioritet er de ældre, de sårbare og frontpersonalet. Vi har oplevet stor interesse for vaccinationsindsatsen i Danmark, og vi deler gerne vores erfaringer med de øvrige medlemslande. Vi indrapporterer desuden løbende data til ECDC, som følger udviklingen. Den hænger meget sammen med den generelle tillid til myndighederne i det land, man bor i, og i Danmark er der stor tillid til myndighederne, også til sundhedsmyndighederne og anbefalingerne om at lade sig vaccinere.

En af de store udfordringer i udrulningen af vaccinerne er, at leveranceplanerne ændres ofte og med kort varsel. Derfor har vi rejst i EU, at vi har brug for, at Kommissionen hjælper med at lægge pres på producenterne for at sikre mere retvisende leveranceplaner, således at Danmark og de øvrige medlemslande bedre kan planlægge en effektiv og hurtig udrulning af vaccinerne. Det er også et budskab, vi vil fremføre på mandag.

Der har været en række forsinkelser, hvor producenterne ikke kunne nå de oprindelige mål for leverancer i 1. kvartal. Det skyldes bl.a., at virksomheden Pfizer/BioNTech i januar og februar opskålede sin produktionskapacitet, hvilket førte til en midlertidig reduktion af leverancerne i 1. kvartal. Det vil dog blive opvejet af, at vi modtager betydeligt flere vacciner i 2. kvartal end oprindeligt planlagt.

Vi forsøger løbende at tage højde for ændringer i leverancerne og justerer samtidig i vores vaccinationsplan. På nuværende tidspunkt forventer vi fortsat, at Danmarks voksne befolkning vil have mulighed for at være færdigvaccineret den 27. juni 2021, hvilket var det, Sundhedsstyrelsen oprindeligt meldte ud.

Ved udgangen af denne uge vil vi have modtaget op mod 660.000 vaccinedoser svarende til, at vi kan færdigvaccinere 330.000 personer. Vi har modtaget flest vacciner fra Pfizer/BioNTech, hvilket umiddelbart også vil være billedet for de kommende ugers leverancer. Den næste vaccine, som vi forventer bliver godkendt, er fra virksomheden Johnson & Johnson. Johnson & Johnson søgte formelt om markedsføringstilladelse i sidste uge, og den bagvedliggende dokumentation bliver nu vurderet af EMA. Hvis alt forløber planmæssigt, er det lige nu vurderingen, at der vil kunne udstedes en markedsføringstilladelse til Johnson & Johnson medio marts, og da vil vi have hele fire vacciner i spil.

Udvalget havde ingen kommentarer til ministerens forelæggelse.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede 14.34.